Merivahingonlaskija
Dispaschören
The Average Adjuster in Finland

EV 1/2017, 15.5.2017

Korvausselvityksen hakijan (jäljempänä ”hakija”) veneen perämoottori oli sammunut useita kertoja hänen ollessaan paluumatkalla veneretkeltä kesämökilleen. Hakija oli päässyt ajamaan veneen tyhjäkäynnillä takaisin kesämökin laituriin, jossa hän löysi moottorin tuoreöljysäiliön pohjalta vettä. Hakijan mukaan vesi ei ollut voinut päästä öljysäiliöön muutoin kuin ilkivallan seurauksena. Hakija kertoi huomanneensa ennen veneretkelle lähtöä, että veneellä oli käyty hänen poissaolonsa aikana: veneen perämoottori oli ollut ala-asennossa, vaikka hakija itse nosti moottorin kippiasentoon aina rantautuessaan. Vakuutusyhtiö antoi asiassa kielteisen korvauspäätöksen, koska sen mukaan mahdollisesta ilkivallanteosta ei ollut riittävää näyttöä.

Merivahingonlaskija totesi korvausselvityksessään, että voimassa olevan oikeuden mukaan vakuutuksenottajan tuli näyttää toteen, että vahinko oli aiheutunut vakuutuksesta korvattavasta syystä eli että vakuutustapahtuma oli sattunut. Hakija oli yksilöinyt korvattavaksi vakuutustapahtumaksi ilkivallan. Vakuutukseen sovellettavien vakuutusehtojen mukaan vakuutuksesta korvattiin vahinko, joka oli aiheutunut tahallisesta vahingonteosta, jonka tapahtuma-aika voitiin tarkoin määritellä. Merivahingonlaskijan oli edellä mainituilla perusteilla arvioitava, mitä vakuutuksenottajan näyttövelvollisuus piti tällaisessa tapauksessa sisällään ja oliko hakija täyttänyt näyttövelvollisuutensa esitetyn aineiston perusteella. Merivahingonlaskijan käytännössä oli vakuutuksenottajan näyttövelvollisuuden katsottu tarkoittavan sitä, että vakuutuksenottaja osoitti riittävällä todennäköisyydellä, että vahinko oli aiheutunut ehtojen mukaan korvattavasta syystä. Mikäli vakuutuksenottaja pystyi tämän osoittamaan, oli vakuutusyhtiön tämän jälkeen puolestaan osoitettava, että tapaukseen soveltui jokin vakuutusehtojen sisältämä rajoitus. Vakuutusyhtiön ei siten tarvinnut lähtökohtaisesti osoittaa, että vahingon syy olisi jokin muu kuin vakuutuksen korvauspiirissä oleva syy.

Se seikka, oliko vahingon syy riittävän todennäköinen, määräytyi mm. vahingon alkuperäisen syyn olemassaoloa koskevan näytön, välttämättömän syy-yhteyden olemassaolon alkuperäisen syyn ja seurauksen eli moottorin rikkoutumisen välillä sekä mahdollisten muiden vahingon aiheuttaneiden syiden eliminoimisen kautta.

Hakija oli esittänyt moottorin rikkoutumisen syyksi puutteellisen öljynkierron, minkä oli puolestaan täytynyt johtua voitelusäiliöön tuntemattoman ilkivallantekijän

tahallisesti tai tuottamuksellisesti lisäämästä vedestä. Myös vakuutusyhtiö oli pitänyt moottorin rikkoutumisen todennäköisenä syynä puutteellista öljynkiertoa.

Hakijan selvitys vahingon alkuperäisestä syystä oli käytännössä vain hänen oman väitteensä varassa. Vakuutusyhtiön vahinkotarkastaja ei ollut voinut tarkastaa voiteluöljyn koostumusta, mihin yhtiö oli vedonnut. Vakuutusyhtiölle sen enempää kuin merivahingonlaskijalle ei ollut esitetty näyttöä siitä, että voiteluöljyssä olisi ollut sellaista määrää vettä, jonka esiintymistä olisi ollut pidettävä ilkivallan seurauksena. Merivahingonlaskija piti todennäköisenä, että veden joutuminen voitelujärjestelmään olisi voinut sinänsä aiheuttaa moottorin rikkoontumisen kuvatulla tavalla, joten syy yhteys olisi ollut olemassa, mikäli voiteluöljyssä olisi ollut vettä. Toisaalta asiassa esitetyt ja siitä ilmenevät seikat eivät merivahingonlaskijan mielestä sulkeneet myöskään pois sitä mahdollisuutta, ettei voitelussa olleesta muusta syystä johtuva puute (mitä ei ehtojen mukaan korvattu) ollut voinut aiheuttaa vahinkoa ottamatta kantaa siihen, oliko vahingolle ollut muitakin mahdollisia syitä. Toisaalta pelkkä vakuutuksenottajan selvitys siitä, miten vahinko ei ollut voinut syntyä ei merivahingonlaskijan mielestä kuitenkaan ollut riittävä näyttö siitä, että vahinko oli johtunut ilkivallasta. Näin oli todennut myös vakuutuslautakunta ratkaisusuosituksessaan VKL 607/15, 13.4.2016.

Ilkivallan toteennäyttäminen oli hyvin hankalaa, mikäli jatkuvaa valvontaa ei ollut järjestetty, eikä tällaista esitetyn mukaan yhtiö edellyttänyt. Myös ulkoisia jälkiä jättämätön ilkivalta voi johtaa korvaukseen, mutta tällöinkin oli voitava todeta vahingon johtuvan riittävällä todennäköisyydellä ilkivallasta riippumatta siitä, olivatko syyt ilmeisiä vai perustuivatko ne jälkikäteiseen päättelyyn (vrt. esim. VKL 750, 18.1.2016 ja VKL 340/15, 18.1.2016). Ilkivaltamahdollisuutta tarkasteltaessa oli otettava huomioon myös ilkivallan väitetty toteutustapa sekä sen todennäköisyys yleisen elämänkokemuksen valossa. Täysin poissulkevaa tällainen tarkastelu ei voinut olla, mutta se kasvatti ilkivaltaan vetoavan näyttötaakkaa. Vakuutusehtojen mukaan ilkivallan ajankohta oli myös voitava tarkoin määritellä. Merivahingonlaskija katsoi, ettei hakija ollut osoittanut riittävällä todennäköisyydellä, että vahinko olisi joutunut tahallisesti ilkivallasta, minkä vuoksi yhtiö ei ollut korvausvelvollinen.